

Haraldsplass

Hva slags byer vil vi ha i Karmøy

■ Det er mandag ettermiddag. Klokka har passert 15 og jeg sitter på en benk midt i Kopervik sentrum og nyter en overraskende varm vårsol. Benken står på hjørnet mellom Gågata og Henrik Klausens gate og jeg ser skrått til høgre vestover i Gågata og på skrå ned til venstre mot lekeplassen og parken. Det er da kontrasten slår meg. Kontrasten mellom det store NAV-bygget og det vesle, gamle, kvite huset som kryper sammen tett inntil betongveggen til den store naboen. Huset har en butikk på gateplan og en leilighet oppe. Det bor folk der.

Kontrasten formidler både trass, stolthet og konflikt. Trass fordi noe så lite og umoderne har overlevd så lenge. Stolthet fordi det i sin nymalte drakt viser tro på seg selv og sin egen framtid. Konflikt fordi naboskapet til det store, moderne NAV-bygget viser hvor vanskelig det er å modernisere og utvikle en by og samtidig bevare byens identitet og særpreg.

I følge siste tall fra Statistisk sentralbyrå bor det nå 863 mennesker i Kopervik sentrum. I 1995 bodde det 612 der. I Skudeneshavn sentrum bor det i dag 804 mennesker; en økning fra 728 i 1995. Åkrehamn er ikke en by med bymessig utforming, men tallene er henholdsvis 615/1188.

Hvilket bymiljø ønsker vi så å tilby de som bor i byene våre og alle de andre som bruker byene?

I går var det debattmøte om spørsmålet. Utgangspunktet var dokumentarfilmen "Sørlandsrefseren" som handler om et opprør i Risør mot en byutvikling som ikke hadde respekt nok til å ta vare på historisk identitet og særpreg og som heller ikke inkluderte folkemeningen.

I Karmøy er det de siste årene gjennomført byutviklingsprosjekt for de tre byene. Hver by har medvirket, det har vært folkemøter og gruppearbeider og hver by har fått sin plan og retningslinjer for byutvikling.

Men byutviklingsplanene havnet i en kommunal skuff eller et skap og ble ikke brukt som verktøy for balansert byutvikling slik hensikten var. Nå kan utbyggerne gjøre nesten som de vil bare de utarbeider en reguleringsplan. Konsekvensen blir at utviklingen av en by som for eksempel Kopervik, blir helt tilfeldig.

Neste gang jeg sitter på benken i Henrik Klausens gate, skal jeg reise meg og spasere Gågata til Fosenhjørnet og tilbake til Kvalavågshjørnet. Da vil jeg undre meg over hvorfor sola er bygd ute fra Gågata og hvorfor kontakten med Vågen og havna på samme måte er bygd bort. Jeg vil også undre meg over de mange estetiske konfliktene i bybildet. På debattmøtet i går fikk jeg forklaringen på hvorfor det er slik:

Det er ingen som tar ansvar for en byutvikling med respekt for det gamle og ansvar for det nye.

Skudeneshavn er heldig fordi Riksantikvaren holder sin hånd ikke bare over Gamlebyen men også tilhørende sentrumsområder. Det er dessverre kommunesenteret Kopervik som er mest utsatt for ukontrollert byfornyelse om ikke politikerne tar kontroll og henter fram byutviklingsprosjektet fra skuffen. Det bør de gjøre i dag.

Harald Dale